

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 29 stycznia 2018 r.

Adam Bodnar

VII.7037.118.2017.KD

Pan

Łukasz Szumowski

Minister Zdrowia

do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócili się rodzice dziecka uczęszczającego do przedszkola z prośbą o interwencję oraz pomoc w wyjaśnieniu statusu dziecka z chorobą przewlekłą i sposobu zapewnienia takiemu dziecku bezpiecznych warunków pobytu i właściwej opieki w przedszkolu. Dziecko ma stwierdzoną ciężką alergię pokarmową na orzechy i ryby, a także podejrzenie znacznej alergii na jad owadów. Zgodnie z zaleceniami lekarskimi, z uwagi na możliwość pojawienia się wstrząsu anafilaktycznego, dziecko powinno posiadać przy sobie ampułkostrzykawkę „EpiPen Jr.” zawierającą jednorazową dawkę adrenaliny (0,15 mg). Dotychczas rodzice dziecka dostarczali do przedszkola aktualne zaświadczenie od lekarza wraz z ich pisemnym upoważnieniem do podania jednorazowej dawki adrenaliny w momencie pojawienia się u dziecka wstrząsu anafilaktycznego. Wychowawcy zaś, na podstawie delegacji uprawnień rodzica na wychowawcę, zgadzali się na podanie leku w momencie ewentualnego wstrząsu. W roku przedszkolnym 2017/2018 sytuacja uległa zmianie, bowiem **wychowawcy odmówili delegowania uprawnień rodziców do wykonywania czynności związanych z opieką nad dzieckiem w zakresie podania leku. Rodzice dziecka obawiają się zatem, że w sytuacji zagrożenia życia może dojść do sytuacji, że żaden z wychowawców nie poda leku ich dziecku.** W opisywanym przypadku nie bez znaczenia wydaje się też fakt, że wstrząs anafilaktyczny może, ale nie musi wystąpić u dziecka. Niemniej jednak sytuacja ta może w konsekwencji doprowadzić do uzależnienia pobytu dziecka w przedszkolu od obecności rodzica, który jako jedyny może podać dziecku jednorazową dawkę

adrenaliny w momencie pojawienia się u dziecka wstrząsu anafilaktycznego bądź pozbawienia takiego dziecka możliwości uczęszczania do przedszkola i skazania go na nauczanie indywidualne.

Na tle powyższej sprawy, zauważalna w ocenie Rzecznika stała się więc potrzeba uregulowania w przepisach prawa kwestii zasad podawania leków czy wykonywania innych czynności dzieciom z chorobami przewlekłymi w przedszkolach. Na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia opublikowane zostały dotychczas jedynie komunikaty pt.: „Stanowisko w sprawie możliwości podawania leków dzieciom przez nauczycieli w szkole i przedszkolu”¹ oraz „Uczeń przewlekle chory w szkole”². Nie są one źródłem prawa powszechnie obowiązującego, a jedynie źródłem pomocniczym. **Z uwagi na brak powszechnie obowiązujących regulacji w tym zakresie, sytuacja dzieci z chorobą przewlekłą, które wymagają podawania leków różnymi drogami i technikami jest obecnie uzależniona wyłącznie od wewnętrznych zasad postępowania przyjętych przez przedszkola.**

Wyrażam swoje zadowolenie, że Ministerstwo Zdrowia zdecydowało się uregulować kwestię podawania leków czy wykonywania innych czynności dzieciom w szkołach w projekcie ustawy *o zdrowiu dzieci i młodzieży w wieku szkolnym* (projekt z dnia 19 września 2017 roku; dalej: projekt ustawy). Niemniej pragnę zaznaczyć, iż w projekcie tym pominięta została grupa dzieci w wieku przedszkolnym.

Jednocześnie dotychczas wypracowane zasady, wynikające z komunikatu Ministerstwa Zdrowia pt.: „Stanowisko w sprawie możliwości podawania leków dzieciom przez nauczycieli w szkole i przedszkolu” oraz komunikatu pt.: „Uczeń przewlekle chory w szkole” powinny zostać przeniesione w niezmienionym kształcie na grunt projektu ustawy. Niezbędne bowiem jest zapewnienie w każdej szkole opieki zdrowotnej, realizowanej przez pielęgniarkę. Jej zaś, w pierwszej kolejności przekazywane byłoby zalecenie lekarskie wraz z pisemnym upoważnieniem rodziców do podawania dziecku

---

¹ Stanowisko dostępne pod adresem: <http://www.mz.gov.pl/zdrowie-i-profilaktyka/zdrowie-matki-i-dziecka/zdrowie-uczni/uczen-przewlekle-chory-w-szkole/stanowisko-w-sprawie-mozliwosci-podawania-lekow-dzieciom-przez-nauczycieli-w-szkole-i-przedszkolu/>.

² Stanowisko dostępne pod adresem: <http://www.mz.gov.pl/zdrowie-i-profilaktyka/zdrowie-matki-i-dziecka/zdrowie-uczni/uczen-przewlekle-chory-w-szkole/>.

leków czy wykonywania innych czynności. W sytuacji zaś ewentualnej nieobecności pielęgniarki w szkole obowiązek podania leku bądź wykonania innej czynności ciążyłby na nauczycielu, który odbył w tym zakresie odpowiednie przeszkolenie, a także wyraził zgodę na wykonanie takiego zadania.

O ile istnieje realna szansa na to, że kwestia dotycząca zasad podawania leków czy wykonywania innych czynności dzieciom w szkołach zostanie w najbliższej przyszłości prawnie uregulowana, o tyle kwestia zasad podawania leków czy wykonywania innych czynności dzieciom w przedszkolach nadal opierać się będzie na niemających charakteru prawotwórczego komunikatach Ministerstwa Zdrowia. W konsekwencji sytuacja takich dzieci nadal będzie różna i uzależniona od przyjętych przez przedszkole zasad w tejże kwestii.

W związku z tym, **w ocenie Rzecznika, zasadnym jest rozważenie wprowadzenia opieki zdrowotnej, realizowanej przez pielęgniarkę w przedszkolach, zaś w kwestii zasad podawania leków czy wykonywania innych czynności zastosowanie analogicznych zasad, jakie zaproponowane zostały przez Rzecznika powyżej w odniesieniu do dzieci w wieku szkolnym.** Niezagwarantowanie dzieciom w przedszkolach opieki w omawianym powyżej zakresie, może stanowić naruszenie prawo do równego dostępu do edukacji, bowiem pozbawia tę grupę dzieci możliwości uczęszczania do przedszkola ze względu na ich niepełnosprawność.

Mając powyższe na względzie, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2017 r. poz. 958), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o analizę problemu i zajęcie stanowiska w tejże sprawie.

Jednocześnie, będę wdzięczny za wzięcie przedstawionych przez mnie wątpliwości pod uwagę w trakcie prac legislacyjnych nad projektem ustawy *o zdrowiu dzieci i młodzieży w wieku szkolnym* (projekt z dnia 19 września 2017 r.).

[Adam Bodnar]